

Skapa din

med rätt profil

Några snabba ur innehållet.

VAD ÄR EN CFS-fil?

Det är en förinställningsfil till färginställningen i de olika Adobeprogrammen. Med hjälp av den här filen ställs allt in med ett val i en list. Filen kan antingen installeras en gång i Adobe Bridge eller läsas in i respektive program.

VAD ÄR EN ICC-PROFIL?

Det är en "datatabell" som beskriver färgkaraktäristiken hos en enhet eller en färgrymd och styr konverteringen mellan olika färgenheters färgomfång för att i så stor utsträckning som möjligt få fram samma kulörer oberoende av enhet. Vi visar hur du installerar dem och vad du bör tänka på.

VAD ÄR EN JOBOPTION?

Joboptions är en förinställningsfil som anpassar alla inställningar som vi vill ha valda i pdf-exporten från Adobeprogrammen. Det gör enkelt uttryckt att, med dessa installerade är det bara ett menyval bort från att få alla inställningar gjorda för att skapa en pdf med optimala inställningar för vår tryckproduktion.

VILKA PROGRAM KAN MAN ANVÄNDA?

Layouten görs företrädesvis i InDesign. Illustrationer och loggor gjorda som vektorgrafik kommer oftast från Illustrator medan bild/pixelobjekt hanteras bäst i Photoshop. Utöver dessa finns det många program som kan skapa pdfer med varierande resultat. Vill du lämna material från andra program bör du kontakta oss för en extra koll av kompatibiliteten.

Lite längre fram skriver vi mer om respektive program. Där kommer vi också ge några tips som kan vara värda att läsa.

Installera CSF filerna

Installation av CSF-filer i Adobe Bridge

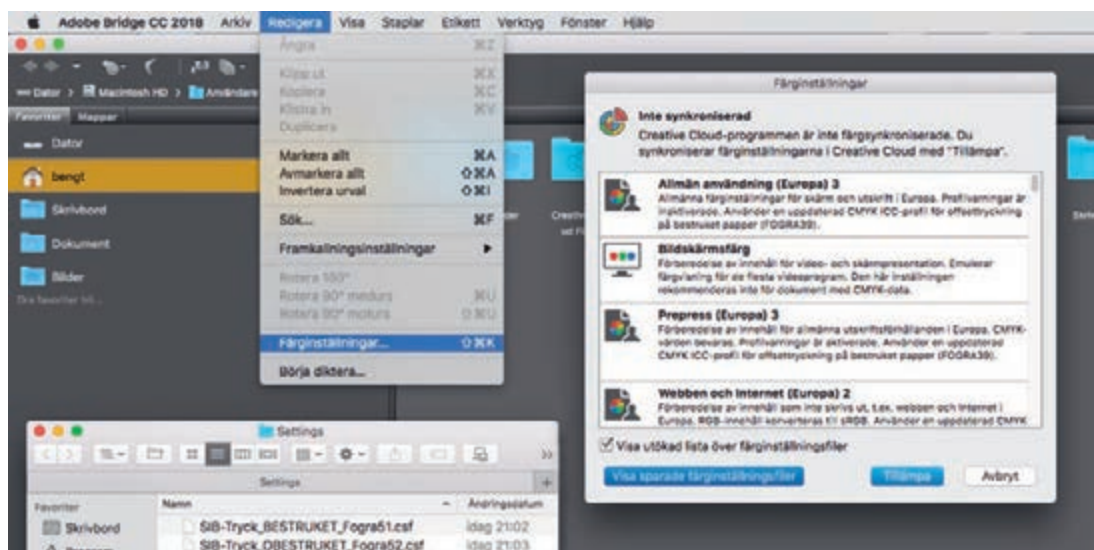
Öppna programmet Adobe Bridge och följ punkterna nedan.

1. Gå till fliken Redigera och välj Färginställningar.
2. Tryck på knappen Sparade färginställningar
3. Lyft över de två csf filerna från vår mapp "SIB-Tryck CSF" till mappen "Settings" som just öppnats.
4. Tryck på knappen Tillämpa och allt är klart.

När detta är gjort går ni in i färginställningar igen och väljer en av våra inställningar ("SIB-Tryck_Bestruket_Fogra51" eller "SIB-Tryck_Obestruket_Fogra52"). Tryck därefter på "Tillämpa". Detta val kommer att ställa in övriga Adobe CC-program med samma inställning. Ska man byta papperskvalitet för nästa jobb kan man gå in igen och välja en ny inställning.

CSF filerna innehåller alla inställningar och anpassad ICC-profil som behövs för att konvertera färger till respektive papperskvalitet.

Om inställningsfilerna inte dyker upp listan av någon anledning kan man lägga in dem manuellt i mappen Settings.

Sökväg i Mac OS X. Om du inte hittar mappen, gå då till fliken "Gå" i Finder. Välj "Gå till mapp" och skriv in ~/Library/Application Support/Adobe/Color/Settings (~/tecknet (Tilde) = tryck alt + ^)

Sökväg i Windows

Installera ICC-profiler

Placera ICC-filerna i rätt mapp – Mac OS X och Windows

Även om man installerat CSF-filerna som innehåller allt, inklusive ICC-profilen ska man ändå lägga in de separata ICC-profilerna då CSF-filerna bara fungerar i Adobes program och dessutom bara om de är valda som arbetsfärgrymd. För att aktivera ICC-profilerna får man söka upp den mapp de ska ligga i. Den övre bilden visar sökvägen i Mac OS X och den undre visar Windows. När mappen är öppen är det bara att lägga över de båda filerna (PSOcoated_v3_FOGRA51.icc och PSO-uncoated_v3_FOGRA52.icc) i mappen. Eventuellt kan det krävas en omstart av programmen för att filerna ska synas i färghanteringen i respektive program.

Sökväg i Mac OS X. Om du inte hittar mappen, gå då till fliken "Gå" i Finder. Välj "Gå till mapp" och skriv in /Bibliotek/ColorSync/Profiles/Recommended

Macintosh HD > Bibliotek > ColorSync > Profiles > Recommended

Sökväg i Windows

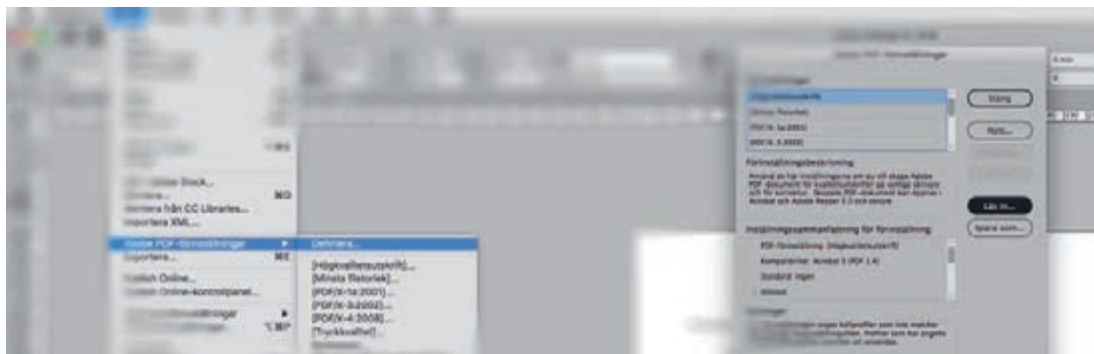
Den här datorn > OS (C:) > Windows > System32 > spool > drivers > color

Installera joboptions

Läs in i något av CC-programmen

Joboptions är förinställningsfiler för att enklare kunna skapa pdf:er med rätt inställningar i InDesign, Illustrator eller Photoshop. Joboptionfilen läser man in i något av dessa program och när det är gjort blir de med automatik tillgängliga i de två andra. För att läsa in dem i InDesign går man till fliken "Arkiv" och väljer "Adobe PDF-förinställningar..." Här väljer man "Definiera...". Då öppnar sig en ny meny där man väljer "Läs in...". Nu är det bara att leta upp de joboption-filer man vill installera och välja dem. När detta är gjort dyker de upp i listan av förinställningar. Tryck "Stäng" och installationen är klar.

Anpassa färginställningar

Enklaste metoden

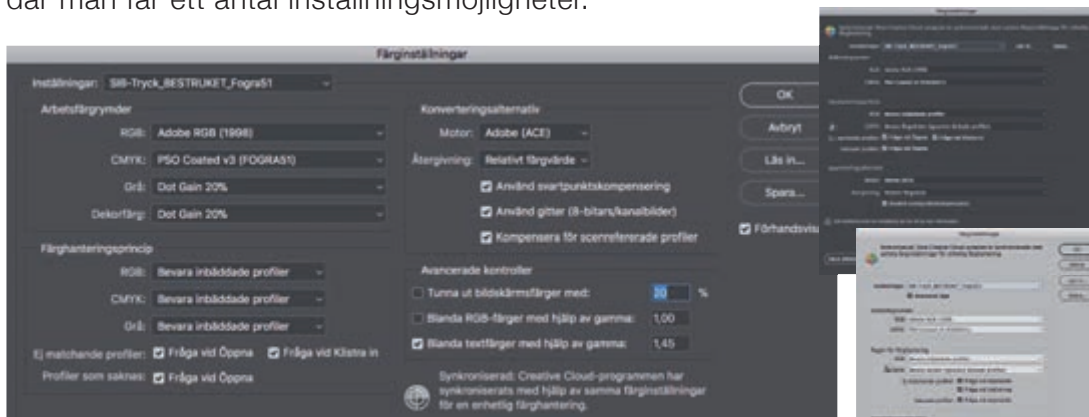
Har man lagt in CSF-filerna i Adobe Bridge och valt önskad färginställning där (Ska man byta papper byter man CSF-fil) är inställningarna redan klara för samtliga CC-program och man behöver inte göra någon mer inställning.

Om man ändå vill ändra profil tillfälligt i ett av programmen eller av någon anledning hellre vill göra färginställningen i respektive program går det också bra. Tänk bara på att inställningen endast kommer att gälla i det justerade programmet och gäller tills det ändras igen.

Inställningar i de olika CC-programmen

I Indesign, Photoshop och Illustrator finns färginställningen på samma ställe. Ni hittar den i menyn "Redigera" och väljer "Färginställningar". Då öppnar sig en meny där man får ett antal inställningsmöjligheter.

Färginställningsmenyn i Photoshop har flest inställningar. Till höger visas menyer från Indesign och Illustrator. Alla dessa inställningar sker med automatik om man väljer att installera CSF-filen i Adobe Bridge.

1. Om man sedan tidigare lagt in CSF-filerna i Adobe Bridge men bara tillfälligt vill ändra i ett av CC-programmen går man till listen "Inställningar" och väljer "SIB-Tryck_Bestruket_Fogra51" eller "SIB-Tryck_Obestruket_Fogra52" beroende på vilket papper man vill anpassa dokumentet till. När detta är gjort är inställningen klar. Tänk på att ändringen blir kvar tills man ändrar igen.
2. Om man inte har laddat in CSF-filen i Adobe Bridge kan man välja att göra det här. Då trycker man på "Läs in..." i stället för "Inställningar". Man letar upp CSF-filen och laddar den. Nackdelen med denna metod är att det bara gäller för detta program i CC-paketet.
3. Man kan även gå in och välja ICC-profilen i Arbetsfärgrymden. Om man gör det bör man se till att övriga inställningar också matchar de vi har valt.

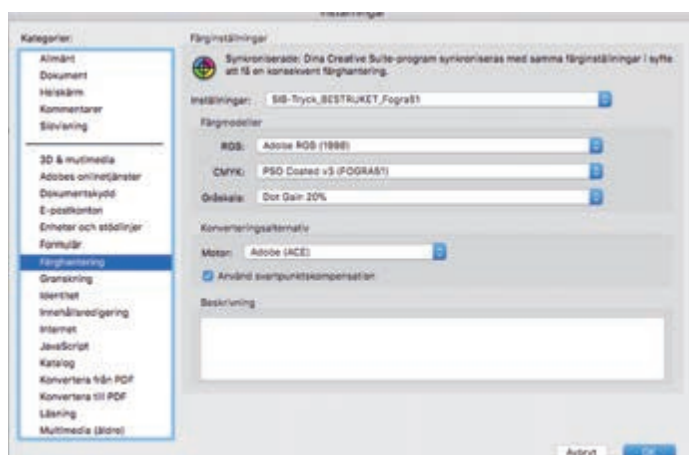
Inställningar i Adobe Acrobat (ej Reader version)

Adobe Acrobat skiljer sig lite ifrån de andra tre. Här är det till och med skillnad mellan Mac OS X och Windows. Vi kan börja med att titta på Windows. Här går man som övriga program till fliken "Redigera" men väljer "Inställningar" istället. Nu öppnar sig en lite annorlunda meny där programmets samtliga inställningar finns. I listan till vänster väljer man "Färghantering" och får då fram de inställningar man har i sitt program. Vill man ändra här finns bara två möjligheter.

1. I Inställningar kan man byta mellan de CSF-filer som är installerade i Adobe Bridge.
2. Man kan byta ICC-profil på samma sätt som övriga program.

I Mac OS X ser det ut på samma sätt förutom att man här går in under fliken "Acrobat PRO DC" (lite olika namn beroende av version) längst till vänster och väljer "Inställningar". Med en pdf skapad på rätt sätt och om man endast använder Acrobat

för att titta på filer i, har inte dessa inställningar lika stor betydelse. Med inbäddad profil visar den rätt färgprofil automatiskt, men man bör ändå ha sina profiler synkade mot övriga CC-program. Det är speciellt viktigt om man även hanterar filer utan inbäddad profil eller vill göra en korrigering i Acrobat.

Dina program anpassade

Alla inställningar är gjorda

Vi har CSF-filer, ICC-profiler, Joboptions på plats och kollat av färginställningarna.

Nu är dina programvaror anpassade och har rätt förutsättningar för att kunna visa färger på rätt sätt och att skapa pdf:er med rätt inställningar. Det som också är viktigt för en bra färgåtergivning är förstås hårdvaran. För att en bildskärm ska kunna visa rätt färg krävs dels att den kan visa uppemot 100% av Adobe RGB färgrymden och att den är kalibrerad enligt ISO standard. Många av oss har inte den möjligheten och då är det något man får lära sig att leva med och förhålla sig till.

Inställningarna vi gjort här gäller automatiskt alla nya dokument vi skapar och

hanterar, men dokument skapade med andra inställningar kommer att ställa frågor om hur du vill göra med färghanteringen när du öppnar dem. Vi går snabbt igenom vad man bör tänka på när man hanterar olika dokument.

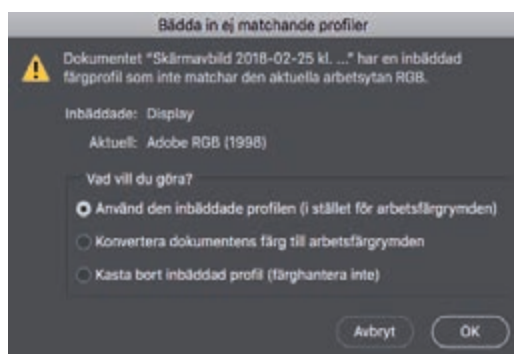
Tänk också på att anpassa profil efter papperkvalitet redan innan du startar ett nytt jobb, då får du med automatik rätt inställningar i grunden.

Hantera dokument med ej matchande profil

Enkel introduktion i profil/bildhantering i Photoshop

Om man öppnar en bild med en ej matchande profil kommer man att få upp ett varningsmeddelande där man får välja hur man vill hantera bilden. Välj då att öppna bilden med den inbäddade profilen. På detta sätt kommer du att se bilden på samma sätt som den som sparat den senast. Om filen är i RGB bör man tänka på att alla färger i den färgrymden inte finns i CMYK (Går att kontrollera genom att visa korrekturfärg under

fliken "Visa"). Om filen är gjord i CMYK bör man se vilken profil bilden är separerad med. På vilket papper ska den användas? Är det en bestruket profil blir färgmängden högre och passar inte lika bra på obestruket papper och tvärtom kanske bilden blir lite "blaskig". Oftast är det ingen katastrof men värt att påpeka.

Ett varningsmeddelande visas också om filen saknar inbäddad profil. I och med att profilen saknas vet man ju inte vilken profil som är använd tidigare. Det bästa

man då kan göra är att öppna den utan att konvertera. Den kommer då att visas med din valda Arbetsfärgrymd (Adobe RGB för RGB alternativt Fogra51 eller 52 för CMYK om våra färginställningar är valda). Är det en RGB bild och den känns rätt i färgen kan man bara spara om den,

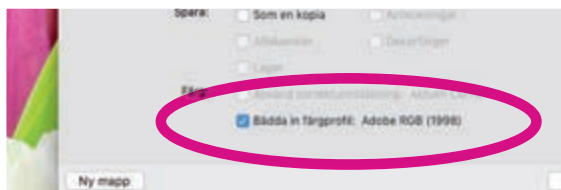
men den här gången välja att bädda in profilen. Om färgerna känns fel kan man testa med att tilldela (Obs inte konvertera) en annan RGB-profil (Funktionen finns i fliken "Redigera" och heter "Tilldela profil"). De vanligaste profilerna är Adobe RGB (Branschstandard) eller Srgb. Skifta mellan dessa och se vilken som passar bäst.

Blir ingen bra bör man välja en och färgjustera bilden istället. När man är klar med detta är det bara att spara och självklart bädda in profilen. CMYK-bilder som saknar profil är lite svårare. Känns bilden bra med vald arbetsfärgrymd och att inte total färgmängd är för hög kan man låta den vara. Programmen senare i flödet kommer bara att ta värdena ur bilden och det enda man använder profilen till är att se hur den ser ut med vald arbetsfärgrymd. Om man bäddar in en profil kan man luras att tro att den är konverterad med en profil som den inte är. Skillnaden är alltså, RGB konverteras senare i flödet och behöver profil. CMYK konverteras inte utan överför bara värdena ur bilden, det gör att profilen mest är till för förhandsvisning. Samma regler som för CMYK gäller även gråskalebilder.

Det här med profilhantering är en djungel för många av oss. Det vi visat här är en liten introduktion i den världen. Vill man fördjupa sig mer finns det mycket att lära. Sammanfattningsvis kan man säga. Om ni har en RGB bild ni är nöjd med och den har en inbäddad profil är det inga problem så länge färgerna inte ligger utanför CMYK-färgrymden. Har ni CMYK-bilder är det sällan problem så länge det, med rätt korrektursfärgrymd inställd och en check av profilen, ser bra ut på skärmen. Man bör hålla isär bestruket från obestruket och se till att bilderna inte har för hög färgmängd i förhållande till pappersvalet. Det här är generella riktlinjer som fungerar på det mesta, men det finns självklart många fällor. Har ni bilder ni är osäkra över kan vi hjälpa till att titta på dem.

Det är mycket viktigt att man bäddar in den profil man använt i Photoshop när man sparar bilden (med vissa undantag ex. CMYK utan inbäddad profil. Se ovan). Om profilen inte är lagrad kommer bilden att hanteras/visas med den profil som nästa

person som ska hantera den har installerad som sin arbetsprofil. Då kan en Srgb behandlas som Adobe RGB. Även en växling av cmyk-profil kan inträffa om det är färgrymden.

Enkel introduktion i profil/bildhantering i Illustrator

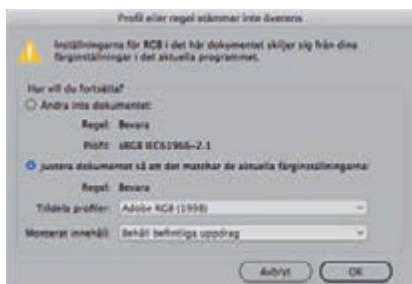
Illustrator är lite speciellt. Här hanterar man ju mest logotyper och illustrationer. Dessa har oftast sin bestämda färg och bör inte ges möjlighet till konvertering i senare skede. Det bästa är om alla färger redan från början är gjorda i CMYK och i sina rätta färgvärden. Sparar man sedan ner filen som en eps eller ai-fil utan inbäddad profil kommer den i princip alltid att lämnas orörd. Om man trots att man inte bör, behåller sin fil som RGB kommer den att använda den RGB den skapades med (= Inställd arbetsfärgrymd). I det läget bör man spara som en ai-fil med profilen inbäddad. Vad man bör tänka på är att alla färger kommer att konverteras, även svart färg som då blir i CMYK-blandning. Det i sin tur kan medföra för hög total färgmängd och passningsproblem. Öppnar man ett dokument där man får en fråga om färghantering bör man antingen öppna utan att ändra eller öppna med den inbäddade profilen, sedan får man helt enkelt se om värdena stämmer mot det man vill ha.

Visa rätt färg i InDesign

Förutom att aktivera rätt färginställningar för det papper man ska trycka på bör man också starta funktionen "Korrekturfärg" som ni hittar under fliken "Visa". Det här valet bygger på att arbetsfärgrymden överensstämmer med tänkt utdataprofil (exempelvis Fogra51 för bestruket papper både i färginställningar och utdataprofil vid pdf export). Om så inte är fallet får man istället gå in i "Korrektursinställningar" och välja tilltänkt utdataprofil där. Denna inställning måste aktiveras varje gång ett dokument öppnats om rätt färg ska visas. Kolla att funktionen är bockad.

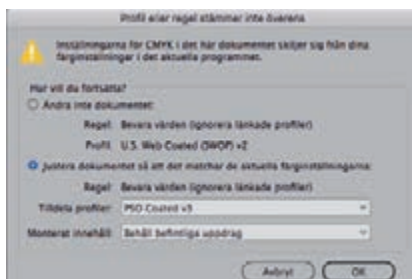
Enkel introduktion i profil/bildhantering i InDesign

InDesign kan också att ställa frågor. Här kan man få upp ett par dialogrutor. En för RGB och en för CMYK. Vi börjar med RGB som är den ruta som dyker upp först om något inte matchar. Om vi vet att samtliga RGB objekt som finns i filen har en inbäddad profil kan vi svara enligt bilden. Det innebär att filen behåller profiler från tidigare, men att den i fortsättningen har valt Adobe RGB som arbetsfärgrymd. Detta påverkar inte objekt med inbäddad profil, men oprofilerade objekt kommer att följa vald profil, i det här fallet sRGB till Adobe RGB.

Om det däremot finns objekt som saknar inbäddad profil gör man bäst i att välja att man inte ska ändra något enligt bilden nedan. Detta gör att RGB-färgrymden kommer att fortsätta vara densamma som tidigare i detta dokument och både bilder som har och inte har profil kommer att hanteras som tidigare. På detta sätt ändras inga inställningar från tidigare och samtliga färger kommer hanteras som då. Däremot kommer profilfrågan dyka upp varje gång du öppnar detta dokument.

Nästa ruta som kan dyka upp är CMYK-varning. Om profilerna inte matchar här använder vi bara ett alternativ oavsett om bilderna innehåller profil eller inte. Den här inställningen behåller endast bildfilens värden (procenttal) och tar bort profilen. Tanken med detta är att om man har en CMYK-bild är det dess värden man vill ha hela vägen. Det är viktigt att man håller ordning på de bilder man monterar in så dess inställningar matchar det papper man valt om man vill ha ett optimalt tryckresultat. Rätta profiler gör i sin tur att de färger bilderna visar i dokumentet överensstämmer med vald arbetsfärgrymd (se översta på sidan). När sedan pdf:en skapas sker ingen konvertering utan de värden grundfilerna har förs vidare in i pdf:en.

Skapa en tryckfärdig pdf

Exportera en pdf i InDesign med joboptions

Dokumentet är klart och det är dags att skapa en pdf. (Vi förutsätter att alla typsnitt är aktiverade och att samtliga inmonterade objekt är länkade. Om något saknas kommer det att visas varningsrutor). Då går vi in i fliken "Arkiv" och väljer "Exportera". Nu öppnar sig en ny meny där vi kan välja namn på filen och var i datorn filen ska sparas. Längst ner kan vi också välja format. Här väljer vi alltid "Adobe PDF (utskrift)". När det är gjort trycker vi på "Spara". Nästa meny vi kommer till är den där alla inställningar för pdf:en ska göras.

Om våra joboptions är laddade är det väldigt enkelt. Överst i menyn finns en

list som heter "Adobe PDF-förinställningar". Här finns en lista på de joboptions som är installerade i din dator. Välj den inställning som passar pappret ni ska trycka på, "SIB-Tryck_BESTRUKET_PDFx4" eller "SIB-Tryck_OBESTRUKET_PDFx4". Kontrollera sedan att rätt ICC-profil är vald genom att välja "Utdata" i menyraden till vänster. Om den stämmer är allt klart för att skapa pdf:en och det är bara att trycka på "Exportera".

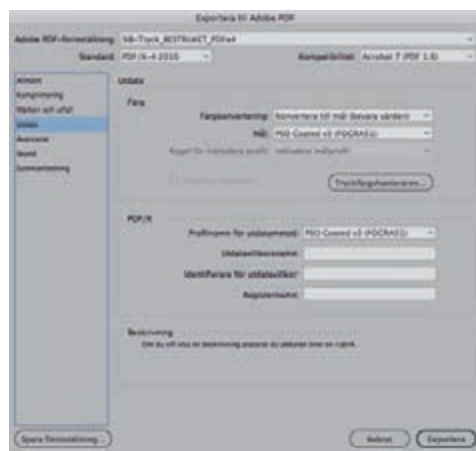
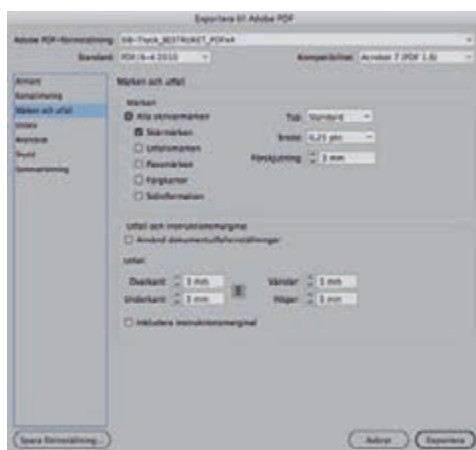
Exportera en pdf i InDesign utan joboptions

Även om man inte har våra joboptions installerade går det självklart ändå att göra tryckoptimerade pdf:er. Väljer man att gå den här vägen ber vi er att vara extra noggranna med att kontrollera inställningarna då det är dessa som styr mycket av kvaliteten på slutpdf:en. Proceduren är i stort sätt densamma. Man börjar med att välja "Exportera" i fliken "Arkiv". Därefter namnger man filen, bestämmer var

den ska hamna i datorn och väljer "Adobe PDF (utskrift)" längst ner. Nu kommer vi till inställningsmenyerna som finns här på bilderna. De bör fyllas i enligt dem, men här finns möjlighet till varianter. Man kanske vill ha uppslag istället för enkelsidor eller lite mer avancerat, ändra på kompatibiliteten för att ta bort genomskinlighet i pdf:en. Det finns ett flertal varianter. Men för största kompatibilitet med våra rippar bör man välja denna standard (PDF/X-4:2010).

Vi byter till nästa meny genom att välja den i menyraden längst till vänster. Då hamnar vi på "Komprimering". Det här handlar om hur pdf:en kommer att hantera stora inmonterade filer eller filer med hög upplösning. Vi kanske har en bild som är A3 stor, i 300 dpi men är nerskalad till 20%. Någonstans måste en omräkning av bilden ske och det är här. Det som är viktigast här är att värdena man anger här aldrig understiger 300 dpi för färg och gråskalebilder och 1200 dpi för monokroma (bitmap). Låt alltid kvaliteten stå på maximal. Bilder med lägre upplösning än angivna värden kommer inte att påverkas överhuvudtaget.

Vi fortsätter ner till nästa meny "Märken och utfall". De val vi visar här bör alltid vara valda. Vill man kan man öka på utfallet, men mindre vill vi aldrig ha.

Slutligen kommer vi fram till "Utdata". Här bestäms vilken profil man ska anpassa sin pdf till. Färgkonverteringen inställd på "Konvertera till mål (Bevara värden)" innebär att CMYK, Gråskala eller Dekor (PMS) kommer att lämnas oförändrade. RGB däremot kommer att konverteras till CMYK med den valda profilen. Hela filen kommer sedan att vara taggad med utdataprofilen för bli en mer anpassad förhandsvisning av färger. I den här menyn går att ändra hur färgerna ska hanteras, men man bör vara medveten om vad man väljer om man vill ändra på något.

Kontrollera din pdf

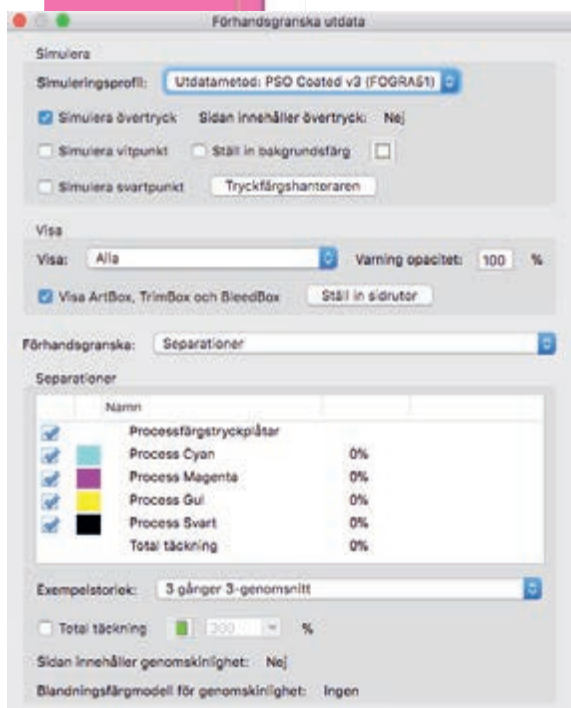
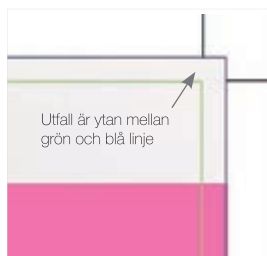
Några enkla kvalitetskontroller

Nu har vi kommit fram till slutprodukten, den tryckoptimerade pdf:en. Om din pdf är skapad med de inställningar vi har visat tidigare kommer det mesta att vara rätt. Har du inte fått några varningar om saknade länkar eller typsnitt har de bäddats in.

Din fil har också blivit konverterad med de inställningar vi vill ha i tryckfilen för att kunna uppnå ett så bra resultat som möjligt. Men det finns en ett par saker vi ber er kontrollera innan ni skickar filen till oss. Öppna filen och kontrollera att sidantalet stämmer och att inget saknas i layouten. Ett av de vanligaste felen förutom fel konverteringsinställningar är att det saknas utfall. Med våra inställningar blir det 3 mm i pdf:en, men då måste bilder, färgplattor etc. redan vara utdragna i dokumentet så att det finns något att göra utfall av. Det finns ett bra hjälpmedel för att lättare se om utfallet räcker till. Om ni i Acrobat Pro DC går in fliken Verktyg kan ni antingen lägga till verktygen "Tryckproduktion" eller skriva in i sökfältet överst, "förhandsgranska utdata". Då visas det verktyg vi vill ha. Klicka upp verktyget och en ny meny öppnar sig. I den här menyn finns mycket nyttig

information om pdf:en. Först tittar vi på utfallet. Klicka i rutan "Visa artbox, trimbox och bleedbox". Nu visar en grön linje skuret format och en blå linje visar utfallet 3 mm utanför formatet. Om ni har utfallande objekt bör dessa gå ut till den blå linjen (Ej nödvändigt i ryggen). Vi kan också se utdataprofilen. Där ska det stå Utdatametod: Fogra51 eller 52 beroende på papperval. Står det något annat är inte filen helt optimerad. Vi kan också kontrollera om svart text och svarta objekt bara är svarta eller om de har övertryck genom att klicka ur den svarta kanalen i separationsrutan. Då försvinner all svartfärg ur filen och om alla svarta objekt är borta är det rätt. Blir texten kvar är den gjord i mer än bara svart vilket kan leda till passningsproblem och i värsta fall färg-

smet. Om allt ser rätt ut är det bara att stänga filen och skicka över den till oss. Vi kommer att göra en mer grundlig preflight av filen för att se så den inte har andra brister, men det här är en bra förstakoll.

En del har vi nog nämnt tidigare, men det är värt att ta upp igen. För att din pdf ska bli optimal bör den bara innehålla bilder med rätt upplösning (Pixelbilder min 300 dpi och Bitmap min 600 dpi) som har rätt inbäddad profil (både RGB och CMYK). Objekt från Illustrator bör vara i CMYK med rätt färgblandning. Försök att vara konsekvent i val av profiler och färger i ditt dokument.

Fallgroparna är många och stöter ni på problem är ni alltid välkomna att höra av så ska vi försöka hjälpa er. *Lycka till!*

